

**vleermuizen- &
gierzwaluweninventarisatie
“Stenevate” Heikenszand**

Colofon

Tekst en fotografie:	Ing. D. van der Elsken Elsken Ecologie Oorgat 74 1135 CT Edam daan@elskenecologie.nl
In opdracht van:	Bureau Waardenburg bv C. van Kuijk
Datum:	12 oktober, 2018
Plaats:	Edam

Copyright © 2018

Elsken Ecologie. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, in geautomatiseerde bestanden opgeslagen en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elsken Ecologie. In overeenstemming met artikel 15a van het Nederlandse auteursrecht is het toegestaan delen van deze publicatie te citeren, daarbij gebruik makend van een duidelijke referentie naar deze publicatie.

Aansprakelijkheid

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van deze publicatie aanvaardt Elsken Ecologie geen enkele aansprakelijkheid voor onvolledigheid, onjuistheid of de gevolgen daarvan. Gebruik van de inhoud van deze publicatie is voor de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Inhoudsopgave	Blz:
1. Aanleiding	4
1.1 Doelstelling	4
2. Vleermuisinventarisaties	5
2.1 Vleermuisprotocol	5
2.2 Werkwijze	5
2.2.1 Gebruikte materialen	6
2.3 Waarnemingen vleermuizen	7
3. Gierzwaluweninventarisaties	8
3.1 De inventarisaties	8
3.2 De bezoeken en waarnemingen	8
Conclusies	9
Literatuurlijst	10

1. Aanleiding

Van Ordito bv kwam het verzoek bij Elsen Ecologie een inventarisatie naar vleermuizen en gierzwaluwen voor het plangebied “Stenevate” te Heikenszand (afb.1) te verzorgen.

Uit een eerder door Aeres Milieu (maart 2018) uitgevoerde quickscan bleek dat het niet mogelijk was de aanwezigheid van middels de wet Natuurbescherming beschermde soorten middels een quickscan uit te sluiten. Verder onderzoek was daartoe nodig. Het betreft onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluwen.

1.1 Doelstelling

Doel van de inventarisatie is de aan- of afwezigheid van vaste verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes van vleermuizen aan te tonen.

Daarnaast het aantonen van de aan- of afwezigheid van nesten van gierzwaluwen.

2. Vleermuisinventarisaties

2.1 Vleermuisprotocol

Het vleermuisprotocol is opgesteld door de gegevensautoriteit natuur om vleermuis onderzoekers en initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen een houvast te geven over wat een redelijke onderzoeksinspanning is voor een locatie voor het vast stellen of uitsluiten van het gebruik van vleermuizen van een object. Vleermuizen zijn namelijk beschermd middels Bijlage IV van de Habitatrichtlijn met het beschermingsregime van de artikelen 3.5 & 3.6 Wet Natuurbescherming. Het protocol erkent een aantal vleermuiswaarden die elk in hun eigen periode van het jaar en volgens eigen randvoorwaarden moeten worden geïnventariseerd. Deze zijn winterverblijf, zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf/zwermplaats, foerageergebied en vliegroute. In het geval van een ruimtelijk ingreep dient de ingreep te worden getoetst op zijn effect op vleermuizen.

2.2 Werkwijze

Uit dit deel van het land zijn een aantal vleermuissoorten bekend die gezien de karakteristieken van het plangebied mogelijk aanwezig kunnen zijn (Limpens, 2010). Naar aanleiding hiervan is een vleermuisinventarisatie gedaan volgens het vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit natuur, 2017). In deze inventarisatie is in ieder geval rekening gehouden met soorten die gebouwen bewonen; gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis.

2.2.1 Vleermuisprotocol

De bezoeken (tabel 1) zijn zo efficiënt mogelijk worden gecombineerd in de periode juni t/m september 2018 (Tabel 2). De periode voor zomerverblijfplaatsen (oranje kader) en kraamverblijfplaatsen (rood kader) hebben overlap (tabel 2). De bezoeken voor zomer- en kraamverblijfplaats kunnen derhalve worden gecombineerd in de periode die staat voor de kraamverblijfplaats (rood kader, tabel 2). Voor de functie kraam- & zomerverblijfplaats zijn twee bezoeken nodig in de periode 15 mei t/m 15 juli.

Voor de meervleermuis moet tenminste twee ochtendronden worden afgelegd, voor de laatvlieger een avond rond. In de periode juni tot 15 juli zullen drie bezoeken worden afgelegd. Twee avondbezoeken en twee ochtendbezoeken.

Tabel 1: afgelegde bezoeken

Datum	Functie	Tijd	omstandigheden		
07/06/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Avond	17-16 graden C	droog	2 Bft
08/06/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Ochtend	15 graden C	Droog	2 Bft
08/07/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Avond	21-17 graden C	Droog	2 Bft
09/07/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Ochtend	13 graden C	Droog	2 Bft
28/08/2018	Paarverblijf	Avond	18 graden C	Droog	2 Bft
19/09/2018	Paarverblijf	Avond	10 graden C	Droog	1 Bft

Tabel 2: Bezoekenoverzicht naar soort en functie

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
Gewone dwergvleermuis													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													
paarverblijfplaats													
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Laatvlieger													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1x avond
Kraamverblijfplaats													2x avond
paarverblijfplaats													tenminste 1x avond
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Gewone grootoorvleermuis													
Zomerverblijfplaats													
Kraamverblijfplaats													
paarverblijfplaats													
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Meervleermuis													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
paarverblijfplaats													Maximaal donker
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Franjestaart													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
paarverblijfplaats													Maximaal donker
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode

Ideale bezoekperiode

Geschikte bezoekperiode

2.2.2 Gebruikte materialen

Er wordt gewerkt met een D240x recorder van Pettersson. Daarnaast altijd aanwezig een Edirol R-05 recorder. Opgenomen bestanden kunnen derhalve in Batsound en/of Batexplorer worden geanalyseerd. Verder een batlogger om moeilijk waarneembare en/of makkelijk verstoorbare soorten vast te leggen.

2.3 Waarnemingen vleermuizen

Gedurende de vijf vleermuisinventarisaties is een beeld gevormd van het gebruik van het de panden en de omgeving door vleermuizen.

In het plangebied bevindt zich een zomerverblijfplaats en een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Deze twee verblijfplaatsen bevinden zich beiden in het verlaten woonhuis Stenevate nr. 8.

De zomerverblijfplaats bevindt zich onder het boeiboord van de garage aan de zuidzijde van de woning. Zowel in het voorjaar als in het najaar is hier een gewone dwergvleermuis waargenomen.

De exacte locatie van de paarverblijfplaats is onbekend, het baltsgedrag van de gewone dwergvleermuis concentreerde zich met name aan de westzijde van het woonhuis. Mogelijke verblijfplaatsen zijn overhangende dakpannen of kieren tussen gevel en houten dakoverstek. Mogelijk verblijft deze vleermuis ook onder het boeiboord van de garage. Er wordt echter uitgegaan van twee aparte verblijfplaatsen van twee individuele dieren omdat er een dwergvleermuis is waargenomen onder het boeiboord terwijl er een andere gewone dwergvleermuis aan de noordwestzijde van de bebouwing aan het baltsend rondvloog.

3. Gierzwaluweninventarisaties

Er is gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in het kennisdocument voor gierzwaluwen (www.rvo.nl). Drie bezoeken in de periode tot 1 juni tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen de bezoeken. Het onderzoek dient door een deskundige te worden uitgevoerd. Onder een deskundige wordt volgens het kennisdocument verstaan iemand die:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Ing D. van der Elsen heeft een HBO opleiding Bos- en Natuurbeheer afgerond en is sindsdien werkzaam als ecooloog bij ecologische adviesbureaus. Daarnaast verzameld hij actief verspreidingsgegevens voor o.a stichting Ravon en is daar lid van de Adviesraad. Tevens is hij een actief waarnemer op waarneming.nl.

Daarmee voldoet hij aan alle criteria (een is voldoende) die het kennisdocument vraagt om iemand aan te merken als deskundige.

3.1 De inventarisaties

De inventarisaties hebben plaatsgevonden binnen de door het soortenprotocol gierzwaluwen gestelde datumgrenzen. Tussen 18:00 en zonsondergang zonsondergang. Per potentiële nestplek is 15-30 minuten gekeken vanaf een strategische plek. Daarbij is gekeken naar vluchten op dakgoot, nok en huishoogte en de aanwezigheid van “gierende” dieren.

3.2 De bezoeken en waarnemingen

De bezoeken zijn afgelegd op onderstaande datums en omstandigheden (tabel 1). Alle inventarisaties zijn gedaan tijdens geschikte weersomstandigheden. Tijdens geen van de inventarisaties zijn gierzwaluwen aangetroffen of was er sprake van nestindicied gedrag. Er kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat gierzwaluwen geen nesten hebben binnen het plangebied.

Tabel 1: Data en omstandigheden veldbezoeken voor de Gierzwaluw inventarisaties (bron knmi.nl).

Datum	Tijd	temperatuur	weer	wind
07/06/2018	Avond	17-16 graden C	Droog	2 Bft
17/06/2018	Avond	21-17 graden C	Droog	2 Bft
08/07/2018	Avond	21-17 graden C	Droog	2 Bft
09/07/2018	Ochtend	13 graden C	Droog	2 Bft

Conclusies

Binnen het plangebied bevinden zich beschermde functies voor vleermuizen. Te weten een zomerverblijfplaats en een paarverblijfplaats. Deze genieten jaarronde bescherming middels de wet natuurbescherming. Dit betekent dat ontheffing dient te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag voor het negatief beïnvloeden van deze beschermde functies. Het bevoegd gezag is in deze het RUD Zeeland.

Een plan van aanpak dient te worden opgesteld waarin wordt verduidelijkt hoe negatieve effecten op de vleermuizen worden voorkomen en hoe er vooraf wordt gemitigeerd en achteraf wordt gecompenseerd voor het verlies van deze verblijfplaatsen.

Voor gierzwaluwen zijn geen beschermde functies aangetroffen.

Literatuurlijst

Barataud, 2015, Acoustic ecology of European bats.

Dietz , 2009. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard huismus.

Gegevensautoriteit natuur, 2017, Vleermuisprotocol 2017

Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (red) 2014. Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren

Limpens, 2011. Vleermuizen en planologie.

internet:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/kennisdocumenten-soorten>